

Iedereen heeft

Voetbaltalent

nummer
62

SAMEN TALENT ONTWIKKELEN

Speelwijze-ontwikkeling
van Jong Oranje

Opbouwen en aanvallen,
maar dan anders

Van 1:4:2:3:1/1:3:4:3
naar 1:4:2:2:2

Beter kunnen inspelen
op elke tegenpartij

Altijd ergens een
overtal creëren

Trainen in vakken

Van 1:4:2:3:1/1:3:4:3 naar 1:4:2:2:2

Opbouwen en aanvallen, maar dan anders

De Voetbaltrainer volgt de staf van Jong Oranje nu zo'n anderhalf jaar. De aftrap was begin 2019 tijdens een trainingskamp in Spanje. Trainer Erwin van de Looi vertelde toen over de uitgangspunten van de formatie tijdens aanvallen en verdedigen. Alle EK-kwalificatiewedstrijden werden sindsdien gewonnen, maar de technische staf ziet nog altijd ruimte voor verbetering. Vooral in balbezit moet het beter. Wat veranderde aan de basisformatie en waarom?

Erwin van de Looi: 'Met Jong Oranje hebben we als kortetermijndoel het winnen van de eerstvolgende wedstrijd. Als we dat continu doen, komt

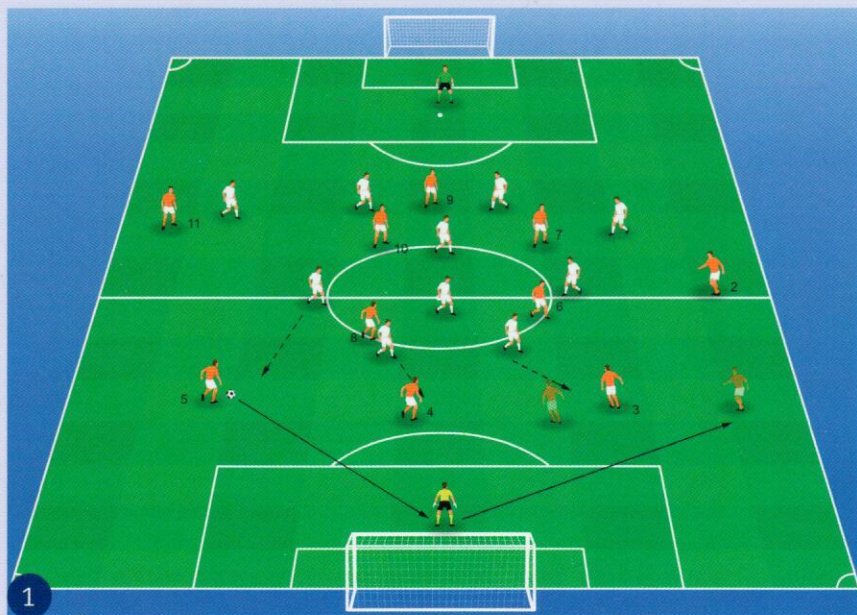
de volgende doelstelling in beeld, namelijk het kwalificeren voor het EK. We zijn daarin hard op weg en we hebben er alle vertrouwen in dat dit

gaat lukken. Het volgende doel wordt het winnen van het EK. Tijdens het eindtoernooi mag je ervan uitgaan dat daar louter toptalents aanwezig zijn. Wij moeten dan ook top zijn. En ook al hebben we tot nu toe alle EK-kwalificatiewedstrijden gewonnen, vooral in balbezit willen we tot een betere uitvoering komen. Dat werd ons vooral duidelijk in de oefenwedstrijd tegen Mexico (dat speelde 1:4:3:3 pna) en de kwalificatiewedstrijd thuis tegen Portugal (1:4:4:2 ruit). Twee overwinningen, maar dat feit mag ons als staf geen zand in de ogen strooien. We hadden geregeld moeite om op te bouwen, zeker als de tegenpartij onze opbouw eerder verstoort. Als je op die momenten langer de bal kunt houden, dan kun je beter het tempo bepalen in de wedstrijd. Op alle andere momenten is dat anders: als je verdedigt, moet dat volle bak, net zoals bij beide omschakelmomenten als je die goed wilt uitvoeren. Bij dit temporiseren heb ik het dus niet over balbezit

Foto: KNVB Media

1
‘Tegen Portugal kwamen we maar weinig onder de druk van de tegenpartij uit. De oplossing lag onder meer in het lager opstellen van rechtsback Zeefuik en het beter naast elkaar spelen van de twee verdedigende middenvelders (6 en 8).’

2
‘De hoge backs in de gele cirkels. De centrale verdedigers in de blauwe cirkels. De verdedigende middenvelders in de oranje cirkels. Linksback Malacia is de vrije man maar heel moeilijk bereikbaar en anders makkelijk te dekken door de rechtsback van Mexico. Als hij lager staat is hij makkelijker aanspeelbaar. Wel duidelijk is de 2:1-situatie bij onze aanvallende middenvelders.’

om wille van het balbezit! Nee, het gaat erom dat de tegenstander extra meters moet afleggen, achter de bal aanloopt en ons de gelegenheid geeft nieuwe ruimte en overtalsituaties te vinden. Balbezit als voorbereiding of voorwaarde om straks tot een kans te komen.’

Leermomenten

‘Tegen Portugal kregen we best veel doeltrappen, maar we bleken onvoldoende in staat om tot goed positieospel van achteruit te komen. Dat leverde dus meer omschakelmomenten naar verdedigen op dan

we zouden willen. De rechtermid-
denvelder van Portugal stapte uit op
onze linksback Owen Wijndal (5),
hun rechtsback kon onze linksbuiten
Justin Kluivert (11) bewaken en de
hoogspelende Deyovaisio Zeefuik (2)
kon worden opgevangen door hun
back aan hun linkerkant. Hierdoor
konden hun aanvallende midden-
velder en linkermid-
denvelder onze
twee controleurs dekken. We hadden
wel een overtal bij hun controleur
met Dani de Wit en Calvin Stengs,
maar we konden hen moeizaam be-
reiken in de opbouw. (zie afbeelding
1)

Zou onze rechtsback in zo’n geval
veel lager spelen op eigen helft en
onze rechtermid-
denvelder meer naar
binnen, dan moeten hun linkermid-
denvelder en hun linksback echt kie-
zen wie ze gaan dekken en kunnen
we wel aan het opbouwen komen. In
de rust konden we dit corrigeren: de
back(s) lager, de centrale verdedigers
dichter bij elkaar en twee controle-
rende middenvelders naast elkaar
tegen hun 10 voor het positieospel in
de as. Toen dit vaker lukte, konden
we ook het overtal bij De Wit en
Stengs beter uitspelen.

Tegen Mexico scoorden we welis-
waar één doelpunt uit open spel van
achteruit, maar voor de rest was het
aan de bal echt onvoldoende. Dat lag
niet aan de (technische) uitvoering
door de spelers, maar aan de tacti-
sche positionering van onze spelers.
We wilden opbouwen met drie man:
onze twee centrale verdedigers en
een controlerende middenvelder.
Onze backs zouden hoger op het veld
positie kiezen. In de wedstrijd was
vaak de back aan de niet-balkant
de vrije man. Deze was alleen zeer
moeilijk bereikbaar. Daardoor moes-
ten we meestal de lange bal hante-
ren of kwamen we in risicovolle op-
bouwsituaties. (zie afbeelding 2)
Een tweede reden waardoor we heel
moeizaam konden opbouwen was
dat we te langzaam onze posities in-
namen. Het is ongeacht de formatie
die je kiest essentieel dat je snel in
positie komt, want anders kom je ge-
woon niet aan het opbouwen toe.

Tot de oefenwedstrijd tegen Enge-
land kwamen we opbouwend vaak
uit in 1:3:4:3. Tegen een tegenstan-
der die hoog drukzet met een vier-
kant op het middenveld en tegen
een tegenstander die laag drukzet
met een ruit op het middenveld. (zie
de afbeeldingen 3 en 4)

Marcel Groninger en ik hebben de vi-
deobeelden van onder meer de wed-
strijden tegen Mexico en Portugal
uitvoerig geanalyseerd en gingen in
conclaf hoe wij een basisformatie

3 De oude situatie, opbouwend tegen een team dat 1:4:4:2 ruit speelt met hoge druk. Een back hoog, opbouwen met drie (twee centrale verdedigers plus één back), een vierkant op het middenveld.

4 De oude situatie, opbouwend tegen een team dat 1:4:4:2 ruit speelt met lage druk. Twee backs hoog, een verdedigende middenvelder die inzakt, drie 10'en.

konden maken waarin wij nog makkelijker aan het opbouwen konden komen. Deze moest enerzijds herkenbaar zijn voor onszelf, maar niet te voorspelbaar voor de tegenstander en juist wel moeilijk bespeelbaar voor elke tegenpartij. Daarbij doen we niets af aan de uitgangspunten van onze speelwijze aanvallend. (zie kader)

Uitgangspunten aanvallend

- Herkennen van de ruimtes (rol tegenstander: hoe en waar zet de tegenstander ons onder druk?)
- Eigen formatie neerzetten om tegenstander tot keuzes te dwingen (overtal in de opbouw voor ons)
- Twee spitsen binden vier of vijf verdedigers
- Reageren op de keuzes van de tegenstander: herkennen waar ruimte of overtal voor ons ontstaat
- Tempo in de opbouw: passing + aannames om uit te spelen
- Bal zolang mogelijk in de lengte-as houden, tussen de linies spelen
- Zoek de vroege voorzet of teruggetrokken bal met bezetting voor doel
- Doordekken voor de tweede bal
- Diepte in het spel en aansluiten bij lange bal als team
- Restverdediging op orde (+1 achterin en positie '6' bezet houden)

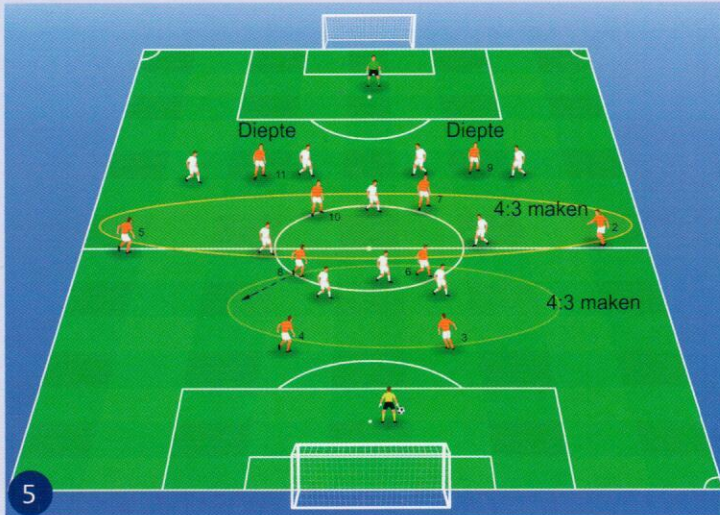
We willen met onze 'nieuwe' basisformatie met bijbehorende uitgangspunten makkelijk in kunnen spelen op alle formaties van een tegenpartij en ook op veranderingen binnen een wedstrijd. Dus ook als een tegenstander na rust, bijvoorbeeld door de tussenstand, iets heel anders gaat doen, is het wat mij betreft onwenselijk dat wij ons hele plan overhoop moeten halen. Door relatief kleine aanpassingen te doen, moeten we in staat zijn afdoende te kunnen reageren op elke zet van een tegenpartij. We willen het zo makkelijk mogelijk maken voor onze eigen spelers.'

1:4:2:2:2

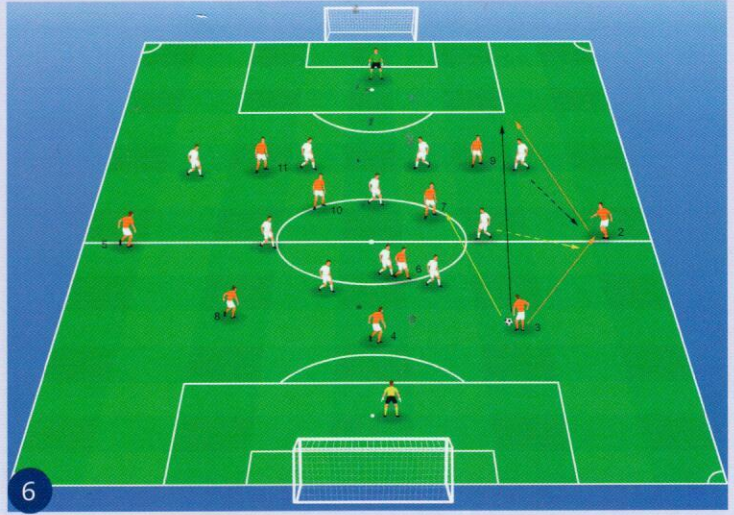
'We gingen op zoek naar een manier van spelen waarbij het makkelijker is voor onze spelers om in formatie te komen. Dat betekent dat we bij hoge druk van de tegenstander hebben gekozen voor een formatie met beide backs laag, een vierkant op het middenveld en twee spitsen die de vier of vijf verdedigers van de tegenstander binden. Geeft de tegenstander laag druk, dan spelen onze backs hoger en hebben onze controlerende middenvelders meer ruimte om rond onze centrale verdedigers te spelen. Dit is onafhankelijk van de kwaliteit van bijvoorbeeld onze vleugelver-

dedigers. Ik vind namelijk dat we op dit niveau van backs mogen verwachten dat ze uit de voeten kunnen als 'lage back' en aanspeelbaar in de voeten, én dan ze hoog kunnen spelen, de ruimtes herkennen en diepte kunnen bespelen. Wat betreft het spel in de voorste lijn kun je wél weer wat meer inspelen op de kwaliteiten van je spelers. De ene aanvalser heeft meer dreiging in de diepte, terwijl de andere makkelijker tussen de linies kan spelen. Ook hebben wij diverse typen spelers voor de twee aanvallendemiddenveldersposities. Een combinatievoetballer tussen de linies versus een vaak diepgaande 10. Dit geldt ook voor de beide spitsen. Afhankelijk van wat je verwacht voor de volgende wedstrijd, kunnen we daar keuzes in maken.

Tegen Engeland speelden we op deze manier en ik vond dat we aan de bal echt veel beter waren dan in de voorgaande wedstrijden. In die wedstrijd herkenden de spelers veel beter wat de tegenpartij deed om ons onder druk te zetten. Ook vonden onze spelers de vrije man beter en slaagden we er soms in om na langdurig aanvallend positieospel een kans te creëren.

Basisformatie 1:4:2:2:2 tegen 1:4:4:2 ruit waarbij lage druk wordt gezet. De twee aanvallers moeten vier verdedigers binden, waardoor achterin en op het middenveld makkelijker een overtal kan ontstaan.

Basisformatie 1:4:2:2:2 tegen 1:4:4:2 ruit waarbij lage druk wordt gezet. 'Stapt de back van de tegenpartij uit, dan kan onze spits profiteren van diepte (zwarte lijnen). Stapt de ruit-middenvelder van de tegenpartij uit, dan staan onze 10'en in overtal (gele lijnen). Wordt er niet doorgedekt, dan hebben we een overtal op het middenveld of zijn de backs makkelijk aanspeelbaar (oranje lijnen).'

Nu is onze basisformatie het beste te omschrijven als 1:4:2:2:2 (zie afbeelding 5), met daarbinnen de nodige mogelijke variaties waarmee we weer kunnen inspelen op alle denkbare reacties door een tegenpartij. Dat is ook de reden dat ik dit hier wel wil delen met mijn collega's. Onze manier van spelen zal herkenbaar zijn voor onszelf, maar niet te voorspelbaar voor de tegenstander. We kunnen diverse keuzes maken. Wie formeren het vierkant op het middenveld? Betreft dat onze beide vleugelaanvallers, of een vleugelaanvaller met onze aanvallende middenvelder? Wie zijn de twee spitsen? Ik zie onze uitgangsformatie als een soort vaste basis waarmee we in aanloop naar iedere volgende wedstrijd op detailniveau zullen variëren op basis van de kwaliteiten en basisformatie van de tegenpartij. Ook spelen natuurlijk onze eigen kwaliteiten een rol. Sommige spelers kun je makkelijker aan de binnenkant tussen de linies laten spelen dan andere.'

Tegen laag druk

'Wat zijn de belangrijkste kenmerken tijdens opbouwen/aanvallen? Laten we bijvoorbeeld een tegenpartij met 1:4:4:2 in een ruit nemen en dan bij ons voorin beginnen. De

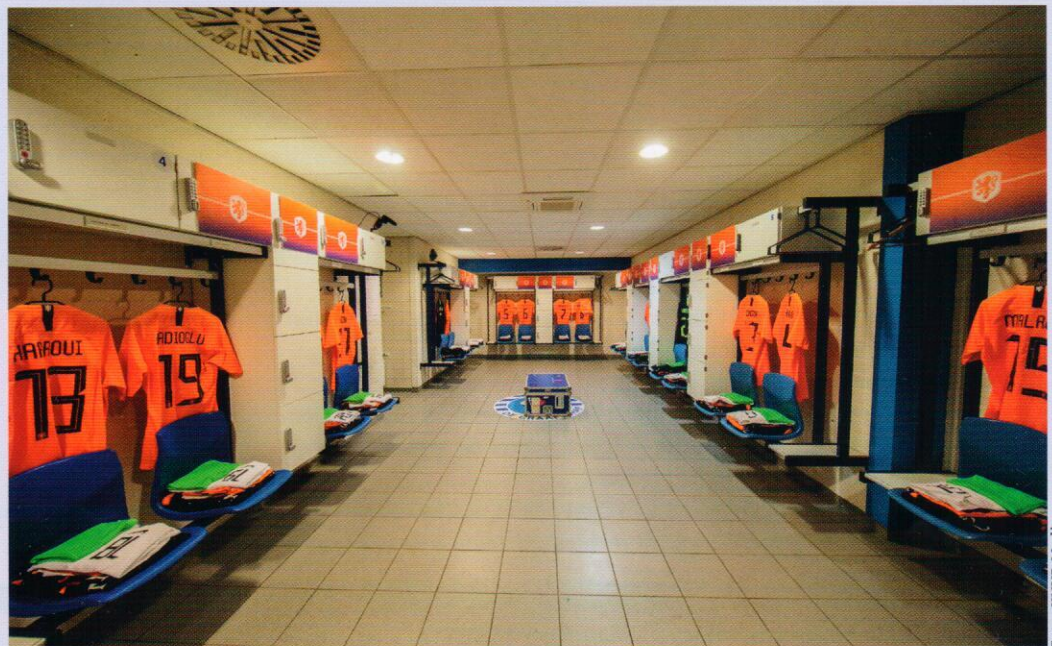
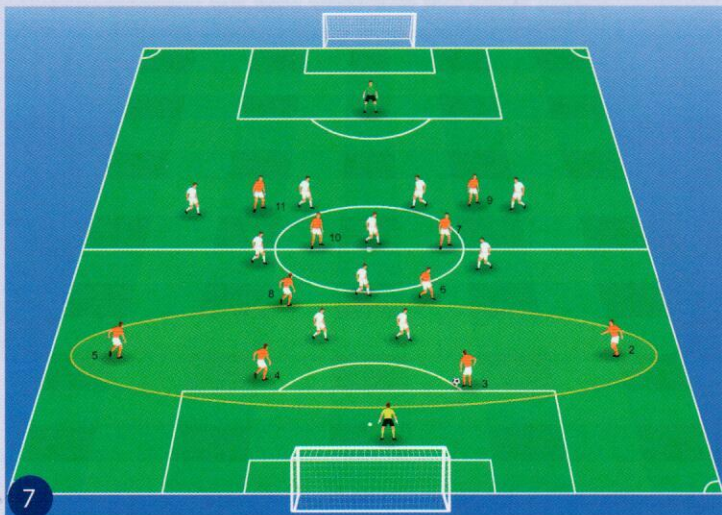

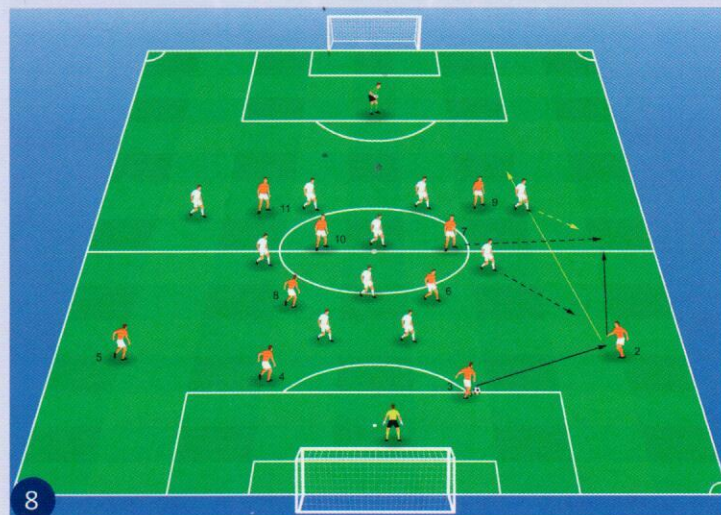
Foto: KNVB Media

twee aanvallers houden door hun positionering tussen de back en een centrale verdediger vier verdedigers bezig. Hierdoor kunnen we zowel achterin als op het middenveld 4:3 overtal spelen (zie wederom afbeelding 5). Het al dan niet doordekken door de spelers uit de laatste lijn van de tegenpartij wordt complexer.

Wordt er doorgedekt, dan krijgen wij een grotere kans op mogelijkheden in de diepte door onze aanvallend ingestelde spelers. Wordt er niet doorgedekt, dan hebben we een overtal op het middenveld of zijn de backs makkelijk aanspeelbaar.' (zie afbeelding 6)

‘Bij hoge druk door de tegenpartij kunnen we nu 4:2 uitspelen met onze centrale verdedigers en backs. Ook ontstaat er 2:1 bij onze controleurs.’

‘De back maakt keuzes op basis van de manier waarop hij gespeeld wordt. Wie stapt uit van de tegenpartij?’

Tegen hoog druk

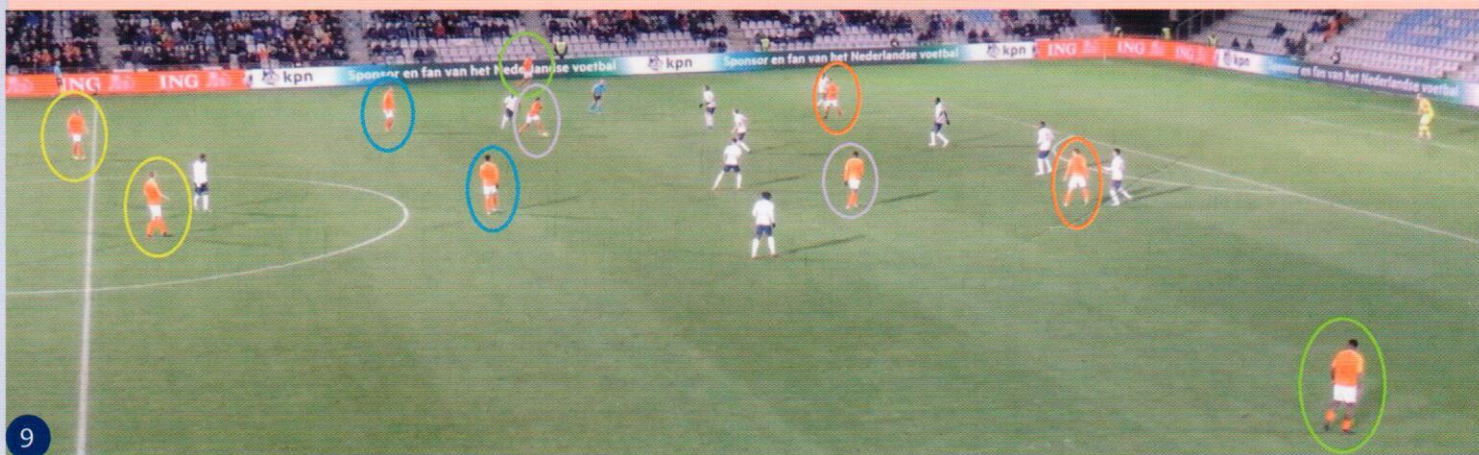
‘Zet een tegenpartij hoog druk, dan is het wenselijk dat onze backs laag spelen, zodat we daar een overtal

kunnen creëren en 4:2 kunnen uitspelen. Op het middenveld spelen we dan nog steeds in een vierkant en voorin binden twee spitsen nog

steeds vier verdedigers van de tegenstander. (zie afbeeldingen 7 en 8)

‘Een mooi voorbeeld van het binden door onze aanvallers kan ik laten zien aan de hand van een videofragment uit de wedstrijd tegen Engeland. Het is een moment van laag druk.

1. Onze backs staan hoog (groen).
2. Twee centrale verdedigers (geel) en twee controlerende middenvelders (blauw) ervoor.
3. Twee spelers (paars) tussen de linies achter de spitsen (oranje).
4. Vier-tegen-drie op het middenveld.
5. De linksback van Engeland kan dankzij het positiekiezen van onze spits niet vroegtijdig uitstappen richting onze rechtsback.
6. Een paar seconden later geeft rechtsback Zeefuik de assist voor de 1-0.’

'Engeland speelde 1:4:3:3 pnv/pna. Onze twee spitsen bonden het viertal achterin bij Engeland. We hadden een 2:1-situatie bij onze twee 10'en (oranje omcirkeld) op het moment dat zij op het middenveld in de punt naar achteren speelden.'

'Javairô Dilrosun en Dani de Wit zijn onze twee 10'en hier. Omdat De Wit weet dat Justin Kluivert nu meer aan de binnenkant zal spelen, vergroot hij de afstand naar de andere 10, Dilrosun, nog meer door zichzelf bijna aan de zijlijn op te stellen. Had Kluivert, zoals in de oude situatie, ook aan de zijlijn gestaan, dan had De Wit dit niet hoeven doen en had hun linksback veel makkelijker kunnen uitstappen. Nu krijgt De Wit in deze situatie een bal aangespeeld en moet de 10 van Engeland heel veel meters terug en naar de zijlijn afleggen, waarna wij met onze 6'en weer 2:1 staan. Precies wat we willen.'

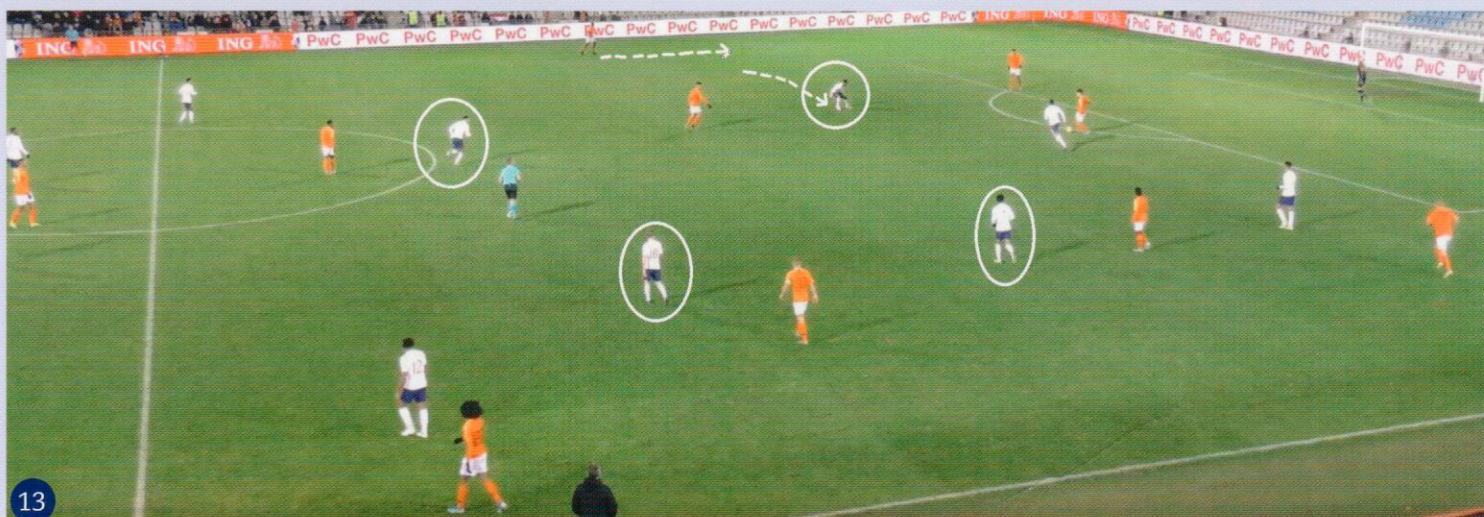

12

'Op het moment dat Engeland in een georganiseerde situatie koos voor een middenveld met twee controleurs, vonden we de 2:1-situatie bij onze 6'en. Dan komt het erop aan of onze spelers dit soort momenten herkennen en ernaar handelen.'

Training

'Voor elke manier dat een tegenpartij onze speelwijze kan bestrijden, hebben we trainingsvormen uitgewerkt. Hierbij werk ik vaak met vakken. Dat is namelijk een uitstekende manier voor spelers om te leren herkennen waar het overtal zich op het veld bevindt. Daarbij kunnen we nog onderscheiden of een tegenpartij hoog of laag drukzet. Dan pas je de posities van de spelers, de hoogte van de vakken en het verplaatsbare doel daaraan aan. En binnen de vakken is er nog een dynamische uitvoering mogelijk. Neem bijvoorbeeld Vak 1 bij laag druk door de tegenpartij. De backs zijn dan hoog 'weg' en achterin sta je dan met twee centrale verdedigers en twee controlerende middenvelders tegen de twee spitsen en de 10 van de tegenpartij. Ons viertal kan dan in een vierkant of ruit komen te staan, mede afhankelijk van het positiekiezen door de drie tegenstanders.' ⚽

13

'In de tweede helft kwam Engeland verdedigend weleens met een vierkant tegen ons viertal van twee 6'en en twee 10'en te staan. Dat waren dan hun drie middenvelders en een vleugelaanvaller die naar binnen kwam. Dat maakte onze back de vrije man, maar wel alléén als hij laag genoeg zou spelen, en dat gebeurde vaak goed. Wie er vervolgens ook uitstapt bij de tegenpartij, het leidt altijd ergens tot een 2:1-situatie voor ons.'

Vak 1 : Opbouw 5:3 (inclusief keeper)
 Vak 2 : Uitspelen 4:3
 Vak 3 : Aanvalsspel 2:5 (inclusief keeper)

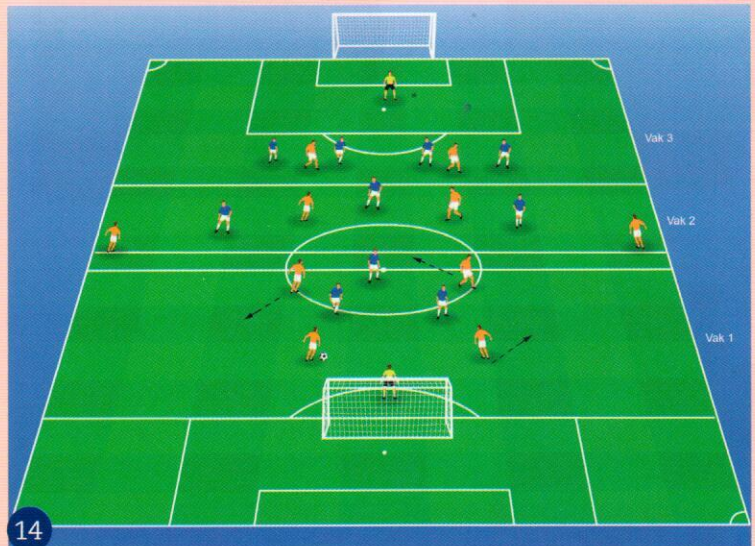
Regels

- starten steeds met opbouw bij oranje
- starten vanuit de vakken, daarna bewegen in diverse vakken afhankelijk van keuzes tegenstander
- bij bal veroveren heeft wit 15 seconden om te scoren (omschakelmoment voor beide teams trainen)
- vanuit vak 2 kunnen aanvallende spelers meedoen in vak 3
- spelers van wit kunnen inzakken in vak achter hen
- buitenspel voor oranje alleen in zestienmeter, voor wit vanaf middenlijn

Methodiek

- veld kleiner maken (lengte en/of breedte)
- vakken eventueel samenvoegen
- tijdslimiet ook voor aanvallers instellen
- spelers van wit mogelijkheid geven al eerder door stappen naar volgende vak
- uiteindelijk eindigen in 11:11 zonder vakken

Belangrijk: diepe loopacties blijven stimuleren!

Vak 1 : Opbouw 5:2 (inclusief keeper)
 Vak 2 : Uitspelen 4:4 (plus bijkomende back voor oranje)
 Vak 3 : Aanvalsspel 2:5 (inclusief keeper)

Regels

- starten steeds met opbouw bij oranje
- starten vanuit de vakken, daarna bewegen in diverse vakken afhankelijk van keuzes tegenstander
- bij bal veroveren heeft wit 15 seconden om te scoren (omschakelmoment voor beide teams trainen)
- vanuit vak 1 kunnen spelers meedoen in vak 2 en vanuit vak 2 kunnen aanvallende spelers meedoen in vak 3
- spelers van wit kunnen inzakken in vak achter hen
- buitenspel voor oranje vanaf de stippellijn, voor wit vanaf middenlijn

Methodiek

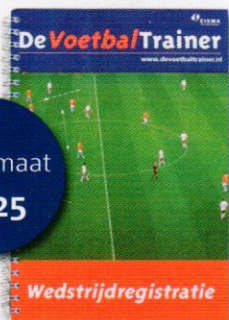
- veld kleiner maken (lengte en/of breedte)
- vakken eventueel samenvoegen
- tijdslimiet ook voor aanvallers instellen
- spelers van wit mogelijkheid geven al eerder door te stappen naar volgende vak

Belangrijk: diepe loopacties blijven stimuleren!

Handige trainersmaterialen voor jezelf of voor je club!

Bestel ze online via devoetbaltrainer.nl/winkel

A6 formaat
€ 6,25

A5 formaat
€ 7,25

Coachboekjes 'Wedstrijdregistratie'

- Praktisch, met ringband
- Bevat veldjes en schema's
- Veel ruimte voor notities
- Keuze uit A5 en A6-formaat

Abonnees
ontvangen
7,5%
korting

A5 formaat
€ 7,25

Coachboekjes 'Trainingsregistratie'

- Praktisch, met ringband
- Overzichtslijst trainingsbezoek
- Veel ruimte voor notities
- Keuze uit A5 en A6 formaat

A4 formaat
€ 6,50

Veldenblok, A4 formaat

- Velden op A4 formaat
- Eenvoudig af te scheuren
- Volop ruimte voor notities

Veldenblok
flipover
€ 10,95

Flipover blok 'Voetbaltrainer'

- Formaat 70 x 100 cm
- Met voorbedrukt veld
- Bevat 20 vel per blok
- Handig met 5 boorgaten
- Past op veel flipover systemen

Trainers
mappen
vanaf
€ 18,-

